

beginne met allen ernst een goed artist wenschte te worden. Na 1848 werd Houssaye een voorstander der Bonapartes, na den *coup d'état* van December 1851 gunsteling ter Tuilerieën, historieschrijver van al de ongebondenheden der *Grandes Dames* van het tweede keizerrijk. Auteur van boeken als *Les milles et une Nuits Parisiennes; Mademoiselle Cléopâtre; Les douzes nouvelles Nouvelles*, won hij een groot fortuin, en verbaasde hij *le vrai monde Parisien* door de weelde zijner vorstelijke feesten, gegeven in een soort van modern paleis.

In ons vaderland vallen groote verliezen te betreuren. In 1896 zijn van ons heengegaan: Allard Pierson, J. P. Hasebroek, W. F. G. Nicolai, de professoren J. G. R. Acquoy, D. Doyer en de bibliothecaris, Dr. W. N. du Rieu. Allard Pierson, vurig bewonderaar van zijn leermeester Opzoomer, zelf wijsgeer, theoloog met afwisselende richting van denken en leeren, was tevens een uitstekend letterkundig kunstenaar. Als redenaar en leeraar muntte hij uit door overtuigende betoogkracht. Zijne wetenschappelijke *Gids*-artikelen, zijn *Calvijn*, zijn *Katholicisme*, zijn in voortreffelijken stijl opgesteld, en getuigen voor de zeer serieuze studiën des auteurs. Als kunstwerk liet hij na *Eene pastory in den vreemde* (1857), waarvan een tweede druk in 1861 met den nieuwen titel *Intimis* verscheen, duidelijk leerend, dat de pastory in den vreemde te zoeken was te Leuven — het Belgisch Mastland van Allard Pierson. In 1866 voltooide hij zijn grooten roman over het kerkelijk leven in Nederland. In de bijzonderheden genomen bevat *Adriaan de Mérial* allervoortreffelijkste, maar ook zwakke bladzijden. Als geheel wordt het kunstwerk gedrukt door den redeneerlust van den auteur, die zijne verschillende predikanten en helden lange betoogen doet uitspreken voor hunne zeer uiteenlopende theologische overtuigingen.

Theologisch was Johannes Petrus Hasebroek juist een tegenvoeter van Pierson; letterkundig behoorde hij tot het eerste Jonge-Holland van 1830, terwijl Pierson het tweede Jonge-Holland van 1850 in vele opzichten den weg wees. Theologisch heeft Hasebroek alleen praktisch werkzaam geweest, heeft hij vele leerredenen uitgegeven, de *Imitatio* van Thomas à Kempis vertaald, en eene reeds bestaande vertaling van Fr. Strauss' *Kerkklokstonen* herzien. Pierson vertegenwoordigde de verschillende schakeeringen der moderne theologie, Hasebroek stond naast Da Costa en Willem de Clercq als verdraagzaam en zacht gematigd voorstander van het neo-Calvinistisch *réveil*.

Hasebroek is een onzer laatste vertegenwoordigers van het eerste Jonge-Holland. Zijne studentenjaren vallen in het tijdvak van 1829 tot 1835. Met de grootste geestdrift heeft hij in 1831 als vrijwillig jager aan den Tiendaagschen Veldtocht deel genomen, zich scharende in de rijen van een tweehonderdtal Leidsche studenten, die op de roepstem van Koning Willem I den groenen jagersrok aantrokken en het geweer opnamen, om de „ontzinde" Belgische opstandelingen tot rede te brengen. Na den Tiendaagschen Veldtocht openbaarde zich de letterkundige aanleg van den jongen theologischen student, toen hij de fraaiste liederen van Thomas Moore vertolkte, en weldra door zijne oorspronkelijke verzen de aandacht trok.